

CERRAHİ HASTALARININ HEMŞİRELERDEN VE ÖĞRENCİ HEMŞİRELERDEN BEKLENTİLERİ

**Mükerrem GÜVENÇ
Doç.Dr. Nevin KANAN**

GİRİŞ

Hastalar, ağrı ve acıdan kurtulma, fiziksel görünümünde istedik değişiklikleri gerçekleştirme, yaşam süresini uzatma, fonksiyonlarını maksimum düzeye çıkarma, kendisine ve ailesine yeterli olabilme gibi beklentiler içinde, risk-lerin varlığına karşın, yaşamı için bir şans elde etme amacı ile cerrahi girişimi kabulde çok fazla zorlanmayabilirler. Ancak, cerrahi tedavinin kabulünde hastaya bir süre tanınması ve açıklamalar yoluyla karara katılımının sağlanması, hem doğru hem de kendisini rahat hissetmede hastalara yardımcı olabilir(1,2,8,9).

Tedavi olanağının bir cerrahi girişime dayalı olduğunu öğrenmenin hem hasta hem de yakınları için oldukça stresli bir dönemin başlamasına neden olacağı açıktır. Bu dönemin mümkün olduğunca kısa tutulması, hasta ve ailesinin duyu ve düşüncelerini açık bir biçimde sergilemesi, iyi kişilerarası ilişkilerin başlatılması ve sürdürülmesi ile yakından ilgilidir. Bu ilişkilerin olumlu bir şekilde yürütülmesi, hastanın beklentilerini rahat bir biçimde sergilemesine de olanak sağlayarak kendisini ifade etmesine fırsat verebilecektir(1,3,5,8).

Hemşirelik eğitim programının temelini oluşturan kuramsal ve uygulamalı eğitimde öğrenciler, kuramsal eğitim süreleri içerisinde kazandıkları hemşirelik bilgisini, değişik alanlarda uygulayarak bunu bir davranış biçimi haline getir-mek üzere bilinçlenmekte ve hastaya en iyi bakımı nasıl vereceklerini öğrenme çabası içine girmektedirler. Bu amaç doğrultusunda eğitimlerini sürdüren ve cerrahi kliniklerinde uygulamaya çıkan öğrencilerden, hasta ile iyi iletişim kurmada ve hasta bakımında hemşirelik sürecini esas alarak hastanın gereksinim-lerini saptamada, becerili olmaları ve nitelikli bakımı sürdürmede yetenekli olmaları beklenmektedir(1,2,3,4,8).

Araştırmamız, cerrahi kliniklerinde yatan hastaların, hemşire ve öğrenci hemşirelerden beklentilerinin ortaya çıkarılması, beklentilerindeki farklılıkların belirlenerek ilgili derslerin müfredat ders programlarının planlanmasında ve hemşirelik hizmetlerini yönlendirmede yardımcı olması amacıyla planlanmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmamız, 1 Ocak-1993 - 1 Mayıs 1993 tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi İstanbul ve Cerrahpaşa Tıp Eğitim ve Araştırma Hastaneleri Genel Cerrahi Anabilim dallarında seçilen toplam 100 hasta üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırma kapsamına, Genel Cerrahi Servislerinde ameliyat olmak üzere yatan 15-84 yaş grubu arasındaki 100 hasta rastgele örneklem yöntemi ile seçilerek alınmıştır.

Veriler, araştırmacının hastalara yönelik hazırladığı iki bölüm halindeki soruları içeren görüşme formu uygulanarak elde edilmiş, yüzdelik ve Ki-kare testi ile değerlendirilerek tablolar halinde verilmiştir.

BULGULAR ve TARTIŞMA

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Araştırma ve Uygulama Hastaneleri Genel Cerrahi Servislerinde ameliyat olmak üzere yatan 100 hasta üzerinde gerçekleştirilen araştırmada, hastaların demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Araştırma kapsamına giren 100 hastanın sosyo-demografik özelliklerine göre dağılım incelendiğinde; %35'inin 45-64 yaş grubunda, %65'inin kadın, %42'sinin işsiz, %35'inin yüksekokul mezunu olduğu saptanmış ve %81'inin evli olduğu belirlenmiştir.

İlk-orta-lise mezunlarının %65 oranında olmasına karşın çalışan grubun buna paralel yakın oranlarda olması beklenirken, hastaların %42'sinin işsiz olması, Türk toplumunun sosyo-kültürel yapısı gereği iş bulmada güçlük çekildiğini ve özellikle kadınların çalıştırılmak istenmemesi ya da geleneksel ana rolünü benimseyerek evde oturmayı tercih etmeleri gibi faktörlerin etkisi altında kaldıkları düşünülmektedir.

Hastalarımızın %75'inin (n=75) önceden hastanede yatma deneyimi geçirdikleri belirlenmiştir. Daha önce hastane deneyimi olan bu hastaların ise; %6'sının (n=5) tetkik, %8'inin (n=65) tedavi ve %6'sının da (n=5) refakatçi gibi diğer nedenlerle hastanede yatmış oldukları saptanmıştır. Daha önce tedavi nedeniyle hastanede yatan hastalarımızın ameliyat geçirip geçirmediğine ilişkin dağılım incelendiğinde, tedavi olmak üzere yatan toplam 65 hastanın

%92 gibi büyük bir çoğunluğunun (n=60) daha önce ameliyat olduğu gözlenmiştir.

Tablo 1: Hastaların Yaş, Cinsiyet, Meslek Grubu, Öğrenim ve Medeni Durumlara Göre Dağılımı

Hastaların Demografik Özellikleri	Sayı (n)	%	
Yaş	25'in altında	3	3
	25-44 yaş	36	36
	45-64 yaş	35	35
	65-85 yaş	26	26
	Toplam	100	100
Cinsiyet	Kadın	65	65
	Erkek	35	35
	Toplam	100	100
Meslek Grupları	İşsiz	42	42
	İşçi	9	9
	Memur	20	20
	Serbest Meslek	17	17
	Diğerleri	12	12
	Toplam	100	100
Öğrenim Durumu	Okur-yazar değil	17	17
	Okur-yazar/ilk	23	23
	Orta öğrenim	25	25
	Yüksekokul	35	35
	Toplam	100	100
Medeni Durum	Evli	81	81
	Bekar	19	19
	Toplam	100	100

Daha önce hastane deneyimi olan kişilerin tekrar böyle bir durumla karşılaştıklarında yaşadıkları ve gözlemledikleri olaylar nedeniyle hiç hastanede yatmamış kişilere oranla daha bilgili olacakları açıktır. Araştırmamızda, hastaların %75'inin daha önce hastaneye yatma deneyimleri olduğu, bu hastaların %92 gibi büyük bir çoğunluğunun ise ameliyat olmak üzere hastaneye

başvurdukları, bu nedenle de hastane konusunda bilgili oldukları gözlemlenmiştir. Araştırmamız, daha önce hastanede yatmış hastaların bilgi düzeyinin yüksek olduğunu saptayan araştırmalara paralellik göstermektedir(2,7).

Tablo 2: Hastaların Gereksinimleri Olduğunda Görüşmek İstedikleri Bireylere Göre Dağılımı

Görüşmek istenilen bireyler	Hastaların sayısı (n)	%
Aileden biri ya da yakın arkadaşı	46	46
Hemşire	41	41
Öğrenci hemşire	6	6
Diğerleri	7	7
Toplam	100	100

Araştırmamızda, gereksinimleri olduğunda hastaların %46'sının aileden biri ya da yakın arkadaşıyla, %41'inin hemşire ile görüşmek istediği, öğrenci hemşire ile görüşmek isteyen hasta sayısının %6 gibi az bir oranda kaldığı belirlenmiştir(Tablo2). Bu durum, araştırma kapsamına giren hastaların büyük çoğunluğunun daha önce hastane deneyiminin olması, gereksinimlerin giderilmesi konusunda aile, yakın arkadaş ya da hemşirenin daha yeterli olabileceğine inanmaları, öğrenci hemşirelerin ise bu konuda deneyimsiz olmaları nedeniyle beklenti-lerine yanıt veremeyecekleri endişesinden kaynaklandığı düşüncesini uyandırmak-tadır. Ayrıca hastaların gereksinimi yalnızca hijyenik olarak algılamalarını aileden birini isteme oranının yüksek olmasında etkili olduğu düşünülmektedir(6).

Hemşirelerin, bireyselliği gözönüne alarak her hastanın kendine özgü olan gereksinimlerine karşı duyarlı olmaları bu gereksinimleri, hemşirelik uygulamalarının bilimsel ilkelerinin ışığında sıcak ve kişilikli bir tutum içinde karşılamaları, hastalara hastanene kaldıkları süre içinde güven duygusu vermede önemli bir faktördür(8).

Tablo 3: Hastaların Bakımla İlgili Gereksinimlerinin Karşılanmasını İstedikleri Bireylere Göre Dağılımı

Bakım Gereksinimlerinin Karşılanması İstenilen Bireyler	Hastalar	
	Sayı(n)	%
Hemşire	63	63
Öğrenci hemşire	13	13
Refakatçi	20	20
Personel	2	2
Diğerleri	2	2
Toplam	100	100

Hastalarımızın %63 gibi azımsanmayacak bir oranının bakım gereksinimlerinin hemşireler tarafından karşılanmasını istemeleri, literatür bilgisine ve konu ile ilgili yapılan diğer çalışmalara paralel sonuçlar elde edildiğini; hastalarımızın daha önce hastane deneyimi olması nedeniyle bu tür aktiviteleri hemşirelerin yaptıklarını gözledikleri ve hemşirelik işlevleri konusunda az da olsa bilinçli olduklarını göstermektedir(6,7).

Tablo 4: Hastaların Bakımları İle İlgili Sorunları Olduğunda Kendileri İle İlgilenmesini İstedikleri Bireylere Göre Dağılımı

İlgilenmesi Arzu Edilen Bireyler	Hastalar	
	Sayı(n)	%
Hemşire	41	41
Öğrenci Hemşire	5	5
Hekimler	44	44
Diğerleri	10	10
Toplam	100	100

Bakımla ilgili gereksinimlerinin karşılanmasında hemşireye birinci sırada yer veren hastalarımızın, bakımla ilgili sorunları olduğunda ise %44 oranıyla birinci sırada hekimin kendileriyle ilgilenmesini istediklerini belirttikleri, hemşireye ise bu konuda %41 oranında yer verdikleri gözlenmiştir(Tablo4). Sonuçlardan da anlaşılacağı gibi, hastalar bakım gereksinimleri için hemşire ile iletişim kurarken, sorun ortaya çıkmasını ciddi bir durum olarak görmekte, onların yeterli bilgi ve deneyimlerinin olmadığı düşüncesini taşımakta ve bakım uygulamaları ile tedavi uygulamalarını ayırt etmede sağlıklı bir yaklaşımını olmadığı için hemşirelerin sorunlarını çözemeyecekleri endişesi ile sorun olması halinde daha rahat iletişim kurabilecekleri kişi olarak önceliği hekime vermekte ve birinci sırada yer almak beklentisine girmektedirler.

Araştırmamız sonucu, hastaların özellikle sorun olduğunda iletişim kurma beklentilerinin hekimler lehine bulunması hastaların hekimlerle daha iyi iletişim kurduklarını vurgulayıcı Coşkun, Özmen ve Tufan'ın çalışmalarına paralellik göstermektedir(5,10,11).

Ancak Eti, yaptığı çalışmada bakımla ilgili sorun olduğunda hastaların hekimlere üçüncü sırada yer verdiklerini ve birinci sırada hemşirelere yer verdiklerini belirlemiştir(6).

Araştırmamızda, hastalarımızın %77'si yaşam bulgularını hemşirenin alması gerektiğini belirtirken, %57'sinin tırnak kesimi, baş ve vücut banyosu gibi kişisel hijyenik uygulamalarının refakatçileri tarafından yapılmasını istedikleri belirlenmiş, hastaların %50'si ise hemşirenin bakım işlevleri içinde yer alan yatak yapımını personelin üstlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ancak, ameliyat sonrası bakım işlevlerinin kimin tarafından yapılmasını istedikleri sorulduğunda, hastaların %61 gibi büyük bir çoğunluğunun hemşireyi tercih ettikleri gözlenmiştir.

Hastaların, özellikle kişisel hijyenlerine yönelik, tırnak bakımı, banyo ve buna benzer uygulamaları bir yakınlarının yapmasını istemeleri toplumumuzun sosyo-kültürel yapısı nedeniyle mahremiyet duygusunu yoğun bir biçimde yaşamaları ve bunu ancak yakınları ile paylaşabilecekleri düşüncesinde oldukları izlenimini vermektedir. Ancak, kendileri için yaşamsal önemi olduğunu düşündükleri ameliyat sonrası bakım işlemlerinde bu konuda etkin ve ehil olarak gördükleri, bilgili ve becerili profesyonel meslek üyelerinin kendileri ile ilgilenmelerini istemeleri, araştırma kapsamına alınan hastaların, eğitim düzeylerinin toplumdun eğitim düzey ortalamasının üzerinde bulunması, görsel ve işitsel eğitim araçları yoluyla hemşirelerin görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin bilgi sahibi olmalarına bağlanabilir. Ancak, sorun olduğunda uygulamada önceliği hekime verdikleri de gözlenmektedir.

Tablo 5: Hastaların Ameliyat Sonrası Bakıma İlişkin Bazı Faaliyetleri Yapmasını İstedikleri Bireylere Göre Dağılımı

Bireyler	Hastalarımızın Yaşam Bulgularının Ölçülüp Kaydedilmesini İstedikleri Bireylere Göre Dağılımı		Hastalarımızın Tırnak Kesimi, Baş Banyosu ve Vücut Banyosunu Yapmasını İstedikleri Bireylere Göre Dağılımı		Hastalarımızın Yatak Yapımını Üstlenmesini İstedikleri Bireylere Göre Dağılımı		Hastalarımızın Ameliyat Sonrası Uygun Pozisyon, Sırt Masajı, Ağız Bakımını Yapmasını İstedikleri Bireylere Göre Dağılımı	
	Sayı (n)	%	Sayı (n)	%	Sayı (n)	%	Sayı (n)	%
Hastalar								
Hemşire	77	77	15	15	24	24	61	61
Öğr. Hemş.	10	10	22	22	26	26	25	25
Hekim	12	12	-	-	-	-	-	-
Personel	1	1	6	6	50	50	3	3
Refakatçi	-	-	57	57	-	-	11	11
Toplam	100	100	100	100	100	100	100	100

Hastalarımızın %62'sinin ameliyat öncesi ve sonrası olası komplikasyonlar ve ağrının giderilmesi konusundaki bilgi eksikliklerinin hemşire tarafından giderilmesini istediklerini ifade etmeleri (Tablo 9), ağrısı olduğunda daima başvur-duğu kişinin hemşire olması, sorun olduğu zaman birinci sırada hekime yer ver-melerine karşın ağrıyı olağan bir durum olarak algılamalarına ve başa çıkmada hemşireden yararlanacakları düşüncesinde olmalarına bağlanabilir.

Örnekleme alınan 100 hastanın ameliyathaneye girerken kendilerine eşlik etmesini istedikleri bireylere göre dağılımı incelendiğinde, %66 gibi büyük bir oranın aile üyelerinden biri ile ameliyathaneye kadar gitmek istediklerini ifade ettikleri belirlenmiştir(Tablo6). Her ne kadar ameliyathaneye kadar hemşirenin eşlik etmesi, hemşirelerin temel fonksiyonları içinde olsa da ve bulguların büyük bir çoğunluğu destekleyici olarak hemşireye öncelik veriyorsa da, hastalar ameliyat anını, yaşamı ile yaşamı kaybetme arasında bir çizgi olarak algıladığından, ameliyata giderken yanında bir yakınına görmek istemektedir ve kanımızca bu doğal karşılanmalıdır.

Tablo 6: Hastalarımızın Ameliyathaneye Giderken Kendilerine Eşlik Etmesini İstedikleri Bireylere Göre Dağılımı

Bireyler	Hastalar	
	Sayı	%
Hemşire	27	27
Öğrenci hemşire	6	6
Personel	1	1
Aile Üyesi	66	66
Toplam	100	100

Tablo 7: Hastalarımızın Ameliyat Sonrası Devrede Kendilerine Bakım Vermesini İstedikleri Bireylere Göre Dağılımı

Ameliyat Sonrası Bakım Vermesini İstedikleri Bireyler	Hastalar	
	Sayı	%
Hemşire	61	61
Öğrenci hemşire	11	11
Personel	4	4
Refakatçi	24	24
Toplam	100	100

Ameliyat sonrası hastasına bakım veren hemşire hastanın minimum düzeyde ağrı ve rahatsızlıkla tekrar normal yaşamına geri dönüşünde, destek ve bakımı sağlamada bilgi, beceri ve anlayış sahibi olmalıdır(1). Araştırmamızda, hastalarımızın %61 gibi yüksek bir çoğunluğu ameliyat sonrası kendilerine bakım verecek kişinin hemşire olmasını istediklerini belirtmişlerdir(Tablo7).

Bu durum serviste her an bulabilecekleri, yardıma gereksinimleri olduğunda başvurabilecekleri kişilerin hemşire olmasında bilinçlendiklerini göstermektedir. Hastalarımızın hemşireye öncelik veren diğer bakım gereksinimlerine ilişkin bulguları desteklemektedir. Hasta ve ailesi, hekim,

hastane personeli ve diğer ilgili kuruluşlarla iletişim ve eşgüdümü sağlama, hemşirenin yatak başı hizmetleri ile ilgili işlevleri arasında yer almaktadır(9.11). hastalarımızın %74'ünün bu sorumluluğu hemşireye vermesi literatür bilgilerine uygun bir yaklaşım içinde olduklarını göstermekte (Tablo 8) ve servisin işleyiş biçiminde de bunu gözledikleri, gün boyunca hemşireyi karşılarında gördükleri düşüncesini vermektedir.

Tablo 8: Hastalarımızın Hastanede Yattıkları Sürece Hasta, Hemşire, Hekim, Öğrenci Hemşire ve Personelle Olan İletişimin Kim Tarafından Sağlanmasını İstedikleri Bireylere Göre Dağılımı

Hastaların İletişimlerinin Sağlanmasını İstedikleri Bireylere Göre Dağılımı	Hastalar	
	Sayı	%
Hemşire	74	74
Hekim	19	19
Öğrenci Hemşire	7	7
Toplam	100	100

Hastalarımızın taburcu olmadan önce evdeki bakımları ile ilgili açıklamaları kimin tarafından yapılmasını istedikleri bireylere göre dağılımı incelendiğinde; %26'sının hemşireden, %70'inin hekimden, %4'ünün öğrenci hemşireden açıklama beklediği, personelden ise hiç bir hastanın evdeki bakımları ile ilgili bilgi alma isteğinde olmadığı belirlenmiştir.

Hastalarımızın %70'i evdeki bakım ile ilgili açıklamaları hekimler tarafından yapılmasını isteyerek daha önceki beklentilerinin aksi bir görüş sergi-lemişlerdir. Hastalarımızın gerek eğitim düzeyleri gerekse önceki deneyimleri nedeniyle bakıma ilişkin beklentilerini hemşireye yönlendiriyor olmalarına karşın, evdeki bakımlarına ilişkin açıklamalarda hekimleri muhatap görmesi, hastalıklarla savaşmada geleneksel yol olan tedavi hizmetlerini ön plana almalarına toplumun, hekimin, mesleki ve kişisel özelliklerini kayıtsız şartsız kabullenmelerine, hekimin koruyucu ve otoriter rolünün yanısıra daha fazla bilgili oldukları imajının neden olduğuna bağlanabilir.

Tablo 9'da görüldüğü gibi, yaşam bulgularının izlenmesinde tercihlerini hemşire yönünde kullandıkları, derece, nabız, solunum ve arteriyel basınç ölçümleri ve kaydedilmesi gibi işlevleri hemşirelerin yapmalarını istemeleri

onlarca önemli olan ve bilgi becere gerektiren bu işlevlerde profesyonel meslek üyelerinin görev almaları bilincinde olduklarını ve bunu diğer hastalara uygulanması sırasında gördükleri kanısını uyandırmaktadır. Ayrıca, sonuçların ne olduğunu merak ettiklerinde de sorup öğrenebilecekleri kişinin hemşire olmasının etkili olabileceği düşünülebilir.

Tablo 9: Hastaların Bakım Gereksinimlerine İlişkin Beklentilerinin Karşılanması İstedikleri Bireylere (Hemşire/Öğrenci Hemşire/) Göre Dağılımı

Gereksinimler	Hemşire		Öğrenci Hemş.		Toplam		Ki-Kare	
	Sayı (n)	%	Sayı (n)	%	Sayı (n)	%	X ²	P değeri
Hastalarımızın Yaşam Bulgularının Kaydedilmesini istedikleri Bireyler	77	88	10	12	87	100	25.8	P<0.001 ileri derecede anlamlı
Hastalarımızın Ameliyat Sonrası Uygun Pozisyon, sırt masajı ve ağız bakımını vermesini istedikleri bireyler	61	71	25	29	86	100	7.53	0.005<p<0.01 Anlamlı
Bakım Gereksinimlerini Karşılamaını istedikleri bireyler	63	83	13	17	76	100	16.45	P<0.01 Anlamlı
Ameliyat Öncesi, Ameliyat Sonrası Komplikasyonlar, ağrının azaltılması konularında eğitim istedikleri bireyler	62	91	6	9	68	100	23.06	P<0.01 ileri derecede anlamlı
Ameliyat Sonrası dönemde kendilerine bakım vermesini istedikleri bir.	61	85	11	15	72	100	17.36	P<0.01 Anlamlı

Hastaların ameliyat sonrası uygun pozisyon, sırt masajı ve ağız bakımı gibi işlevleri hemşirelerin yapmasını istemeleri, ameliyat sonrası bakımında hemşireleri tercih etmeleri ile paralellik göstermektedir. Bu durumun ameliyat sonrası dönemde uzman kişilerce uygulamaların yapılmasının önemini kavramaları, diğer hastaların bakımını yakinen gözlemelerinden kaynaklanabileceklerini ve eğitim durumunun etkili olabileceğini düşündürmektedir (Tablo 9).

Araştırma kapsamına alınan hastaların büyük bir bölümünün bakım gereksinimlerinin karşılansında hemşire yönünde tercihlerini kullanmaları sağlıklarını önemsedikleri ve bakım görevinin hemşirelerce yapılması bilincinde oldukları kanısını uyandırmakta ve eğitim düzeyinin bu konuyu etkilediklerini göstermektedir (Tablo 9).

Hastalarımızın ameliyat öncesi ve sonrası bazı komplikasyonlar, ağrı-nın giderilmesi konularında eğitim istedikleri sağlık elemanları sıralamasında birinci sırada hemşireye yer verdikleri gözlenmiştir. Özellikle, ameliyat sonrası karşı karşıya gelecekleri ve rahatı engelleyici olan ağrıda hemşireye öncelik vermeleri, tedavi uygulaması gerektirmesine karşın kendileri ile hemşirenin sürekli ilgilenmesine, ağrı gidericileri uygulayan ve rahat iletişim kurabilecekleri kişi olmasına bağlanabilir. Ayrıca, hastaların %30'unun bu konuda hekimi tercih etmelerinde, tedaviden hekimi sorumlu olarak görmelerinin etkisi olduğu düşünülebilir.

Özellikle ameliyat sonrası dönem ele alınarak bu dönemde kendilerine kimin bakım vermesini istedikleri sorulduğunda, hemşire oranının yine yüksek olduğu (%85) olduğu görülmektedir. Ancak ameliyat sonrası bakımın bilgili, becerili ve uzman meslek üyeleri tarafından gerçekleştirilmesi gereğinin açık olmasına karşın hastalarımızın bir bölümünün (n=24) refakatçi ve (n=4) persone-lin bakım vermesini istemeleri, yanlarında sürekli bir başka kişinin bulunması isteğinden kaynaklanabilir düşüncesindedir (Tablo 9).

Hastalarımızın yaşamsal önemi olan bakım gereksinimlerine ilişkin beklentilerini karşılamasını istedikleri kişileri hemşire/öğrenci hemşire olarak karşılaştığımızda, hemşirelere yönelik tercihlerinin istatistiksel olarak anlamlı derecede farklı olduğu, kendilerine hemşirelerin bakım vermelerini istediklerini belirtmişlerdir (Tablo 9). Sonuç olarak, hastalarımızın deneyimsiz oldukları için beklentilerine yanıt veremeyecekleri düşüncesi ile öğrenci hemşireleri tercih etmedikleri, daha önce hastane deneyimlerinin bulunması ve sağlıklarını önemseme derecelerinin yüksek olması nedeniyle bakım gereksinimlerinin giderilmesinde, bu konuda uzman, deneyimli ve profesyonel meslek üyesi olan hemşireleri istedikleri görülmüştür.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Çoğunluğunu (%65) kadınların oluşturduğu hastaların yaş dağılımlarının 25-64 yaşları arasında yoğunluk gösterdiği, %81'inin evli olduğu, %35'inin eğitiminin yüksekokul düzeyinde ve %42'sinin de işsiz olduğu saptanmıştır.

Daha önce hastaneye yatma deneyimi olan hastaların %88'inin tedavi nedeniyle hastanede yattığı ve bu grup hastaların %92 gibi büyük bir çoğunluğunun cerrahi bir girişimi deneyimlediği belirlenmiştir.

Hastaların %46'sının gereksinimleri olduğunda aileden biri ya da yakın arkadaşı ile görüşmek istediği, bakımla ilgili gereksinimleri olduğunda ise %63 oranında hastaların bu gereksinimlerinin hemşireler tarafından karşılanmasını istedikleri gözlenmiştir.

Bakım ile ilgili sorunları olduğunda hastaların %44'ünün hekim, %41'inin ise hemşirelerin kendileriyle ilgilenmelerini istedikleri saptanmıştır.

Hastaların %77'si yaşam bulgularının ölçülüp kaydedilmesinin, %61'i ameliyat sonrası bakımın hemşirelerce yapılmasını istediklerini belirtirken, %62'sinin ameliyat öncesi ve sonrası eğitimi hemşirenin yapmasının gerekliliğini ve %61'inin ameliyat sonrası dönemde kendilerine hemşirenin bakım vermesini istedikleri saptanmıştır.

Taburcu olmadan önce evdeki bakım ile ilgili eğitim konusunda hastaların %70'inin hekimlerin yardımcı olmalarını istedikleri belirlenmiştir.

Hastaların bakım gereksinimlerine ilişkin beklentilerinin karşılan-masını istedikleri bireyleri hemşire ve öğrenci hemşire olarak karşılaştırıldığında, hemşirelere yönelik tercihlerinin istatistiksel olarak anlamlı derecede farklı olduğu saptanmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda:

- Cerrahi girişim geçirmek üzere hastaneye yatan hastaların, sosyo-kültür yapısı ve daha önce kazanmış oldukları yaşam deneyimleri gibi beklenti ve tepkilerini etkileyen bireysel farklılıklar göz önüne alınarak, hastalıklarına yönelik gerekli eğitimin verilmesi.
- Hemşire ve öğrenci hemşirelerin hastalara sağlık eğitiminin verilmesi gerekliliğinin bilincinde olması, bu inanç ve sorumluluğunun mesleki öğrenimleri sırasında eğitim kurumlarınca kazandırılması.
- Hastaların, sağlık ekibinin tüm üyelerinden iyi bir hizmet ve tedavi almaları gerektiğine inandırılması, hasta hakları konusunda sözlü ve yazılı olarak bilgilendirilmesi.
- Sağlık hizmetlerinde çalışan ekip üyelerinin ve hastaların öğrenci hemşirelerin işlevleri konusunda bilgilendirilerek, öğrenci potansiyelinden daha fazla yararlanılması, önerilebilir.

ÖZET

Bu çalışma, cerrahi kliniklerinde yatan hastaların hemşire ve öğrenci hemşirelerden beklentilerini belirlemek ve bu verilerden yararlanmak amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmadan elde edilen veriler değerlendirildiğinde, hastaların bakım gereksinimlerinin giderilmesinde, uzman, deneyimli ve profesyonel meslek

üyeleri olan hemşireleri tercih ettikleri, öğrenci hemşireleri ise deneyimsiz oldukları için beklentilerine yanıt veremeyecekleri düşüncesi ile tercih etmedikleri saptanmıştır.

SUMMARY

Expectations of Surgical Patients from Nurses and Nursing Student:

This research was carried out in order to determine the expectations that hospitalized patients in surgical clinics have of the nurses and student nurses that cared for them.

It was found in this study that patients preferred professional nurses who were experienced in their field over student nurses, who were inexperienced in nursing and failed to meet their needs.

KAYNAKLAR

1. Aksoy, G.: Cerrahi Hemşireliği, II. Ulusal Cerrahi Kongresi Konuşma Bildirileri, İstanbul, (1988).
2. Aksoy, G., Kanan, N., Akyolcu, N.: Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, Eskişehir, (1992).
3. Babadağ, K.: Hemşireliğin Temel İlkeleri, Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, Eskişehir, (1992).
4. Birol, L.: Hemşirelik Süreci, Temmuz Matbaa ve Yayıncılık, Ankara, (1992).
5. Buldukoğlu, K., Atalay, M.: Ameliyat Öncesi Hastaların Ameliyata İlişkin Duyguları, Düşünceleri ve Bilgi İstekleri, II. Ulusal Cerrahi Kongresi Bildirileri, İstanbul, (1988).
6. Eti, A.F., Yazıcı, S., Şenel, S.: İstanbul'da Bir Üniversite ve Devlet Hastanesinde Yatan Hastaların Hemşirelerden Beklentilerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Çalışma, II. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildirileri, İzmir, (1990).
7. Fadıldoğan, Ç., Özbayır, T., Saruhan, A., Işık, A., Özsoy, A., Sarıkaya, A.: Hastaların Hemşireleri Değerlendirmesi, II. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildirileri, İzmir, (1990).
8. Gruendemann, B.J., Mecker, M.H.: Care of The Patient in Surgery, The C.V. Mosby Comp., St. Louis, (1987).

9. Hakantürk, S.: Hastanede Yatan Hastaların Öğrenci Hemşirelerden Beklentileri, II. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildirileri, İzmir, (1990).
10. Mesaner, R.L.: What Patients Really want from their nurses, *American Journal of Nursing*, August, (1993).
11. Özmen, D.: Dokuz Eylül Tıp Fakültesinde Yatan Hastaların Beklentilerinin Saptanması, II. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildirileri, İzmir, (1990).